

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ

Τηλ. 2310 997158, 2310 997162, 2310 997157, e-mail: press@auth.gr

Κτίριο Διοίκησης «Κ. Καραθεοδωρή» ΑΠΘ, Τ.Κ. 541 24, Θεσσαλονίκη

[f @Aristoteleio](https://www.facebook.com/Aristoteleio) [i @auth_university_thessaloniki](https://www.instagram.com/auth_university_thessaloniki) [t @Auth_University](https://www.twitter.com/Auth_University)

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Το ΚΕΟΔΔΥΠ του ΑΠΘ για τον δημόσιο χαρακτήρα του νερού

Θεσσαλονίκη, 14/3/2023

«Μεταξύ των βασικών σκοπών ίδρυσης του Κέντρου UNESCO (κατ. II) “Ολοκληρωμένης και Διεπιστημονικής Διαχείρισης Υδατικών Πόρων” (ΚΕΟΔΔΥΠ) του ΑΠΘ είναι η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών, υπηρεσιών ενημέρωσης και μεταφοράς τεχνογνωσίας ως βάση εφαρμογής των νέων μεθόδων διαχείρισης των υδατικών πόρων, η προώθηση της απαραίτητης πληροφορίας, καθώς και η ευαισθητοποίηση των αρμόδιων φορέων αλλά και των πολιτών σε θέματα σχετικά με τη διαχείριση των υδατικών πόρων.

Για τον λόγο αυτόν το ΚΕΟΔΔΥΠ επιθυμεί να παρέμβει στον δημόσιο διάλογο που αναπτύσσεται αυτή την περίοδο αναφορικά με το νομοσχέδιο, με τίτλο: “Μετονομασία της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας σε Ρυθμιστική Αρχή Αποβλήτων, Ενέργειας και Υδάτων (Ρ.Α.Α.Ε.Υ.) και διεύρυνση του αντικειμένου της με αρμοδιότητες επί των υπηρεσιών ύδατος και της διαχείρισης αστικών αποβλήτων, ενίσχυση της υδατικής πολιτικής”. Η παρέμβαση αυτή γίνεται ομολογουμένως ετεροχρονισμένα (μετά την κατάθεση του νομοσχεδίου), καθώς δεν υπήρξε ούτε επαρκής χρονική περίοδος, αλλά ούτε και κατάλληλη διαδικασία διαβούλευσης που θα επέτρεπε κάτι τέτοιο να γίνει στον σωστό χρόνο και με τον επιστημονικά ορθό τρόπο.

Το ΚΕΟΔΔΥΠ θεωρεί αρχικά ότι η υπαγωγή των υπηρεσιών ύδατος στη νέα Ρυθμιστική Αρχή δεν έχει αιτιολογηθεί επαρκώς ως προς την αναγκαιότητά της. Μια ρυθμιστική αρχή έχει συνήθως ως αντικείμενο να εποπτεύει και να ρυθμίζει μια ελεύθερη αγορά που λειτουργεί υπό συνθήκες ανταγωνισμού, προστατεύοντας έτσι (σύμφωνα με το ευρωπαϊκό και το εθνικό δίκαιο) τους καταναλωτές από τις υπερβολικές χρεώσεις. Στην περίπτωση όμως των υδάτων (και ειδικά του πόσιμου νερού) έχουμε ένα φυσικό πόρο που αποτελεί θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα και ο οποίος ως σήμερα τελεί υπό καθεστώς νόμιμου μονοπωλίου που είναι υπό την εποπτεία των κρατικών φορέων αλλά και της τοπικής αυτοδιοίκησης. Προκύπτει

λοιπόν ένα ερώτημα, το οποίο φαίνεται να απασχολεί και όλους σχεδόν τους φορείς που προσφέρουν μέχρι σήμερα υπηρεσίες ύδατος, αναφορικά με το πώς η νέα ρυθμιστική αρχή θα διαχειριστεί έναν τέτοιο πόρο στο μέλλον χωρίς να προκύψει ο κίνδυνος να αλλοιώσει τα παραπάνω χαρακτηριστικά του. Με άλλα λόγια, είναι έντονη η ανησυχία, ότι με τη θέσπιση της Ρ.Α.Α.Ε.Υ. ενδέχεται να προκύψουν παρεμβάσεις στον τομέα υπηρεσιών ύδατος που θα οδηγήσουν σε συγχωνεύσεις των Δ.Ε.Υ.Α. και κατ' επέκταση σε έμμεση/σταδιακή ιδιωτικοποίησή τους (σε αντίθεση με πρόσφατες αποφάσεις του ΣτΕ υπέρ της δημόσιας διαχείρισης του νερού: ΣτΕ 1906/2014, 190/2022, 191/2022 και 1886/2022). Έντονος είναι, επίσης, ο προβληματισμός ότι το προτεινόμενο νομοσχέδιο ανατρέπει το υφιστάμενο καθεστώς λειτουργίας των φορέων παροχής υπηρεσιών ύδρευσης και προκαλεί έτσι μια σύγχυση και αλληλοεπικάλυψη αρμοδιοτήτων.

Ένα κρίσιμο ζήτημα που δεν έχει απαντηθεί από το νομοσχέδιο είναι το κριτήριο ή τα κριτήρια γύρω από τα οποία θα αναπτυχθεί η διαδικασία διαμόρφωσης και ελέγχου της τιμής του νερού, καθώς στην τιμολόγηση του πόσιμου νερού μπορούν να ληφθούν υπόψη αρκετά αντικρουόμενα κριτήρια. Έτσι λοιπόν, ένα κριτήριο που μπορεί να οδηγήσει σε χαμηλότερες τιμές νερού είναι η κοινωνική διάσταση του νερού (όπως τονίζεται στην πρόσφατη Ευρωπαϊκή Οδηγία για το πόσιμο νερό), με τη διασφάλιση της πρόσβασης σε ασφαλές πόσιμο νερό για όλους, και με έμφαση στις ευάλωτες και περιθωριοποιημένες ομάδες. Από την άλλη, σημαντικό κριτήριο που μπορεί να οδηγήσει σε υψηλότερες τιμές νερού, σύμφωνα με την Οδηγία πλαίσιο για τα νερά, αποτελεί η τιμολόγησή του βάσει του πλήρους κόστους (συμπεριλαμβανομένου του κόστους του πόρου και του περιβαλλοντικού κόστους). Το νερό, ως περιβαλλοντικό αγαθό, ως ένας περιορισμένος φυσικός πόρος (ή φυσικός πόρος σε ανεπάρκεια), και ταυτόχρονα εξαιτίας του κοινωνικού χαρακτήρα του που ως πόσιμο πρέπει να είναι προσβάσιμο σε όλους, δεν πρέπει και δεν μπορεί να ακολουθεί τους κανόνες της ελεύθερης αγοράς.

Η έναρξη λειτουργίας της νέας ρυθμιστικής αρχής σε μια περίοδο που το ενεργειακό κόστος πιέζει ασφυκτικά τόσο τα οικιακά τιμολόγια όσο και τη βιωσιμότητα των ΔΕΥΑ, εκτιμάται πως ενδέχεται να επιφέρει σημαντικές αυξήσεις στην τιμή του νερού προς τους πολίτες, αλλά και υπέρογκα πρόστιμα στις ΔΕΥΑ. Η πιθανή επιβολή υψηλών προστίμων μπορεί να προκαλέσει ακόμα μεγαλύτερο κοινωνικό κόστος, δημιουργώντας μεταξύ άλλων συνθήκες συγχώνευσης των υπηρεσιών.

Το ΚΕΟΔΔΥΠ θεωρεί ότι η υπαγωγή των υπηρεσιών ύδατος σε μια ρυθμιστική αρχή δεν αποτελεί μονόδρομο, καθώς δεν προκύπτει κάποιο σημαντικό κενό στην υφιστάμενη Νομοθεσία (η οποία βασίζεται στην Οδηγία 2000/60/ΕΚ). Αντίθετα, η βιώσιμη διαχείριση των υδάτων (συμπεριλαμβανομένης της οικονομικής τους διάστασης και της βέλτιστης τιμολόγησης του νερού), καθώς και η σύγχρονη υδατική διακυβέρνηση θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί μέσω της Εθνικής Επιτροπής Υδάτων, όπως όριζε η εθνική νομοθεσία, αλλά και μέσω της αναβάθμισης της Γενικής Γραμματείας Φυσικού Περιβάλλοντος και Υδάτων. Επίσης η ενίσχυση των Δ.Ε.Υ.Α., κυρίως με επιστημονικό και τεχνικό προσωπικό, θα μπορούσε να συμβάλει στην καλύτερη και αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των ιδιαίτερων προβλημάτων που αντιμετωπίζει κάθε Δήμος (ακόμα και στα ζητήματα τιμολόγησης), κάτι που θα είναι αρκετά δύσκολο να το πραγματοποιεί στο μέλλον κεντρικά μια ρυθμιστική αρχή.

Εν κατακλείδι το νομοσχέδιο, η συνταγματικότητα του οποίου κρίνεται ως αμφίβολη, από τους ειδικούς, φαίνεται να προκαλεί περισσότερα προβλήματα από όσα επιχειρεί να επιλύσει. Μια προφανής αιτία για αυτό είναι το γεγονός ότι δεν πραγματοποιήθηκε κατάλληλη διαβούλευση. Το ΚΕΟΔΔΥΠ, προτείνει επομένως την απόσυρση του νομοσχεδίου και τίθεται στη διάθεση όλων των αρμόδιων φορέων και των ενδιαφερομένων μερών για μια άμεση διαδικασία συνδιαμόρφωσης ενός θεσμικού πλαισίου που θα επιχειρεί να βελτιώσει τη διαχείριση των υδατικών πόρων σε συνθήκες κλιματικής κρίσης και να συμβάλει σε μια σύγχρονη και αποτελεσματική υδατική διακυβέρνηση, η οποία θα διασφαλίζει το δημόσιο χαρακτήρα του νερού».

Το ΔΣ του ΚΕΟΔΔΥΠ UNESCO ΑΠΘ

Με την παράκληση να δημοσιευθεί ή να μεταδοθεί